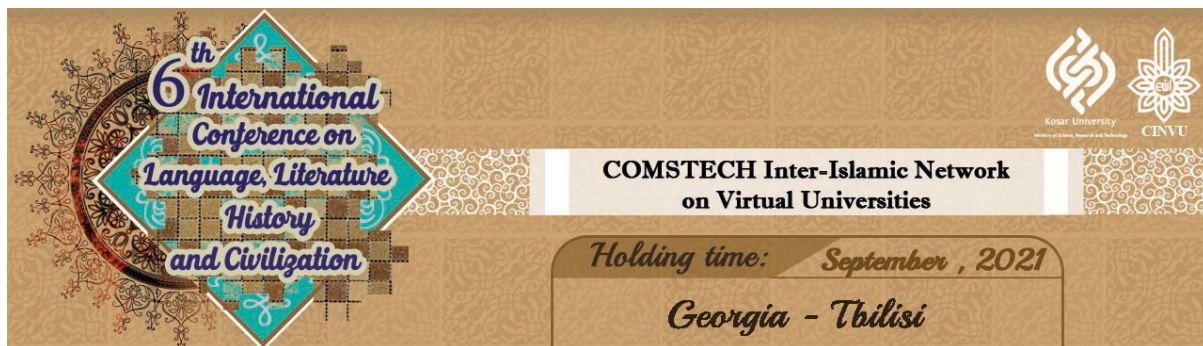

تحلیل تطبیقی نقش مایه مار در آثار هنری تمدن های باستانی با تمرکز بر (تمدن های ایران، بین النهرین و هند)

رومینا محمودی زیرابی^۱، نادیا معقولی^۲

۱- کارشناس ارشد پژوهش هنر، موسسه عالی طبری

۲- دکترای پژوهش هنر، دانشگاه آزاد اسلامی

چکیده

نگارنده سعی دارد بر روی یکی از بحث برانگیزترین جانوران سمبلیک، مار که با عمق فرهنگ و تمدن بشر پیوند خورده است، تمرکز نماید. تصویر مارهای پیچیده به دور بدن، درخت و یا دستان انسان نما بر روی صخره ها، دروازه ها و ظرف ها، نشان از جایگاه ویژه مار در اندیشه مردمان خاور باستان دارد. به نظر می رسد مفهوم بن مایه مار در این سرزمین ها طی چند هزار سال دگرگون و حتی واژگونه شده است، از این رو تحلیل تطبیقی این موضوع برای آگاهی از نحوه تغییر رویکرد انسان به نمادهایش در گذر زمان ضروری به نظر می رسد. مار که در هنر پیش از تاریخی نقشی ایزدی، بارورکننده، شگون مند و حفاظت گر دارد و نگهبان آب ها و دارایی هاست، در گذر زمان به جایگاهی شیطانی و همبسته با نیروهای پلید اهریمنی بدل می شود هدف اصلی پژوهش حاضر شناسایی و تحلیل تطبیقی نقش مار در تمدن های باستانی ایران، بین النهرین و هند است. سوال این است که چه تفاوتی بین نقش مایه مار در آثار هنری تمدن های ایران، بین النهرین و هند وجود دارد؟. روش پژوهش از لحاظ هدف بنیادی و از لحاظ ماهیت توصیفی- تحلیلی و گردآوری داده ها به لحاظ اسنادی است. نتایج بدست آمده این است که پی چویی تغییرات بنیادی که طی هزاره ها در فهم این کهن الگو رخ داده است نشان از پایدار نبودن نمادها و امکان دگرگون شدن معانی آنها دارد.

واژگان کلیدی: تحلیل تطبیقی، نقش مار، بین النهرین، ایران باستان، هند باستان